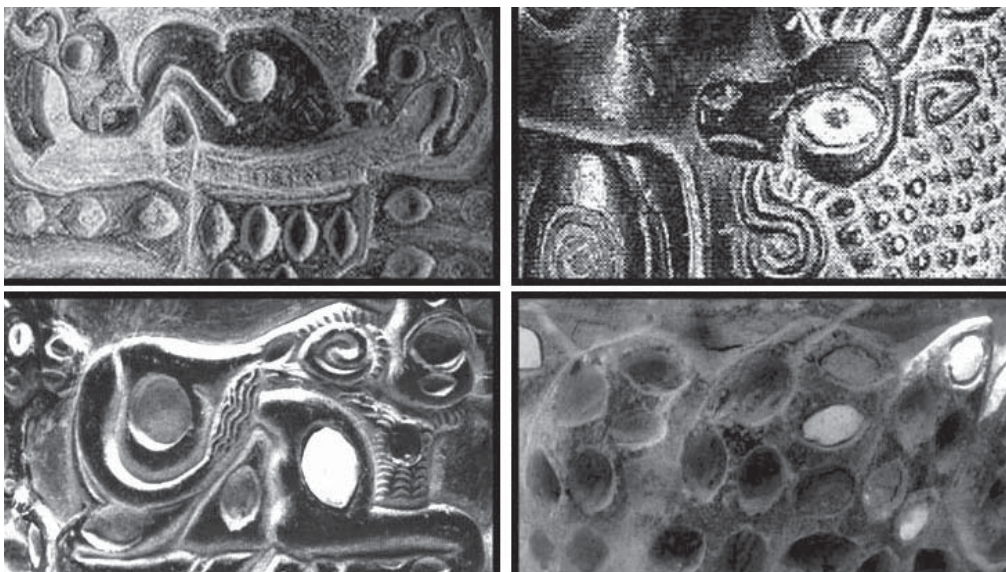

تشریح ویژگی‌های بصری و کیفیات
زیبایی‌شناختی انسان کنشگر بر
ظروف کلریت جیرفت

نمونه‌های سنگ نشانی بر ظروف،
هزاره سوم پیش از میلاد، جیرفت،
مأخذ: مجیدزاده، ۱۳۸۲.

تشریح ویژگی‌های بصری و کیفیات زیبایی‌شناختی انسان کنشگر بر ظروف کلریت جیرفت*

میترا معنوی راد** مریم رزقی راد***

تاریخ دریافت مقاله: ۹۶/۵/۱۸

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۶/۱۲/۲۶

چکیده

در سیر تاریخی فرهنگ و تمدن، تصاویر و تولیدات بصری به‌عنوان مناسب‌ترین دستمایه‌ها و واسطه‌ها در امر بقا و بالا رفتن سطح آگاهی بشر اهمیت فوق‌العاده‌ای داشته‌اند. از مصادیق این کاربرد، استفاده از انگاره انسانی در نقش نشانه‌های فرازبانی بر آثار هنری دوران باستان است. با این ملاحظه، هدف جستار حاضر واکاوی نقش انسان کنشگر بر ظروف کلریت جیرفت با تأکید بر عناصر و ارزش‌های بصری و مفاهیم ملهم از آن است. این تحقیق با روش توصیفی-تحلیلی و اتکاب به منابع کتابخانه‌ای در پی پاسخگویی به این سؤال است: ۱- با خوانش بصری ظروف کلریت جیرفت چه ویژگی‌هایی از نقش انسان کنشگر مشخص است؟ ۲- باز نمود نقش انسان کنشگر بر ظروف کلریت جیرفت با توجه به تحلیل بصری دارای چه مفاهیمی است؟ یافته‌نخستین نگارندگان بر آن است تکرار نقش انسان در نظام معنایی آثار جیرفت، حاصل تفکرات خدای گونه انسانی، تمامیت‌خواهی بشر و مرتبط‌باریشه‌های اعتقادی مشترک بوده است. دوم آنکه با توجه به اشتراکات متعدد میان نقش‌مایه‌های انسانی، این نمادگرایی‌ها با طرح‌ریزی قالب بصری و شکلی خاص برای القا مفاهیمی از انسان-قهرمان و با استفاده از کهن‌الگوهای اولیه بشری از انسان قدرتمند خلق شده که نه تنها صرفاً فردی و خاص هنرمندان جیرفت یا تابع الهامات درونی‌شان، بلکه جهان‌شمول نیز هستند.

واژگان کلیدی

جیرفت، نماد، انسان کنشگر، ظروف کلریت، نقوش.

* این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده دوم با عنوان «خوانش تصویری نمادهای انسان و گاو در جیرفت و مارلیک» است که تحت راهنمایی نویسنده اول در دانشکده هنر دانشگاه الزهرا (س) انجام یافته است.

** دانشجویار دانشکده هنر، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران (نویسنده مسئول) Email: m.manavirad@alzahra.ac.ir

*** کارشناس ارشد ارتباط تصویری، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران Email: maryam.rezghirad@gmail.com